

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۹۹/۱۰/۲۰
عنوان موضوع	بررسی شیوه نامه ساماندهی عرضه و تقاضای زنجیره فولاد		
مرجع طرح موضوع	انجمن تولید کنندگان فولاد و صنایع وابسته استان آذربایجان شرقی		
شرح موضوع	<p>بازار بورس محل عرضه و تقاضاست و در تمام دنیا از این بازار استقبال می گردد. بورس می بایست با ابزارهای مناسب معاملاتی و بر پایه و اساس اصول علمی و عملی شرایط پیش بینی قیمت هایی با ثبات تر و ریسک کمتر برای خریداران را فراهم نماید ولی متأسفانه بنا به رواج رویه های غلط معاملاتی در بورس کالای ایران و ظاهراً عدم نظارت دقیق بر معاملات بورسی، نه تنها چنین شرایطی فراهم نشده است بلکه از تاریخ ۹۷/۵/۱ (تصویب دستورالعمل تنظیم بازار محصولات فولادی و الزام بورسی شدن فولاد) بورس کالا موجب افزایش قیمت انواع فولاد و آشفتنگی بازار فولاد را فراهم نموده است. با یک بررسی ساده از ترکیب سهامداران بورس کالای ایران، نام سه شرکت فولادی بزرگ کشور (شرکت های فولاد خوزستان، فولاد مبارکه اصفهان و ذوب آهن اصفهان) دیده می شود که با بررسی های کارشناسی این گونه به نظر می رسد که این سه شرکت بزرگ فولادی که تولید کننده مواد اولیه واحدهای تولیدی فولادی نوردی می باشند با مهندسی قیمت در بورس کالا (از جمله عدم هم خوانی عرضه و تقاضا، پیشنهاد قیمت های بالاتر نسبت به قیمت پایه توسط شرکت های اقماری وابسته به این سه شرکت و ...) موجبات افزایش قیمت مواد اولیه و نهایتاً افزایش قیمت کلیه محصولات زنجیره فولاد را فراهم می نمایند. لیکن این موضوع به دلیل عدم شفافیت و عدم تعادل در عرضه و تقاضا مشکلاتی را برای حوزه های مختلف ایجاد کرده است.</p> <p>از زمان ابلاغ مصوبه عرضه فولاد در بازار بورس، مشکلات بسیاری برای واحدهای نوردی ایجاد شده است که علیرغم ابلاغ اصلاحیه های متعدد برای دستورالعمل های صادره، مشاهده می شود دستورالعمل های صادره ناکارآمد بوده و مشکلات مرتفع نشده است. عرضه قطره چکانی و مهندسی شده از سوی تولیدکنندگان مواد اولیه واحد و استفاده از ترفندهای غیر اخلاقی بارها و بارها باعث ابطال معاملات (البته به ظاهر) گردیده و باعث عدم موفقیت نوردکاران برای خرید از بورس گردیده و از آنجایی که تقابل نیروهای عرضه و تقاضای معاملات بورس بر بازار خارج از بورس نیز تاثیر گذار می باشد، ابطال معاملات در بورس و یا ترفندهای مهندسی شده غیر منطقی در بورس، موجب ایجاد تقاضای زیاد در بازار خارج از بورس کالا برای آن کالا می گردد و این واسطه ها هستند که بر مبنای قیمت های ابطال شده یا معامله شده در بورس که میزان اندکی از کالا در بورس عرضه شده، خیل عظیمی از این کالا را با قیمت هایی که خودشان تعیین می کنند و بسیار بالاتر از قیمت های بورس می باشند، به نوردکاران عرضه می کنند لذا دستورالعمل های صادره از سوی وزارت صمت نیز موفق به غلبه بر این رانت و واسطه ها نشده است که در نهایت، محصولات به واسطه شرکت های اقماری خریداری شده و در خارج از بورس کالا با قیمت های نامتعارف به فروش می رسد. در حال حاضر شمش فولادی با قیمتی پایین تر از قیمت صادراتی به واحدهای داخلی فروخته می شود. در دفعات پیشماری نیز مشاهده گردیده آنجایی که صادرات مواد اولیه واحدهای نوردی (بیلت، بلوم، اسلب) به نفع واحدهای ذوبی بوده، با عرضه قطره چکانی شمش در بورس تناژهای بسیار بالایی روانه بازارهای صادراتی شده است که با ادامه صادرات مواد خام، عملاً برای کشورهای دیگر ایجاد اشتغال و ارزش افزوده شده و واحدهای تولیدی انتهایی زنجیره فولاد (میلگرد، تیرآهن، نبشی، ناودانی و لوله و پروفیل و ...) داخلی متضرر و یا تعطیل خواهند شد. این در حالی است که با جلوگیری از خام فروشی مواد اولیه (صادرات شمش و ورق) و تشویق واحدهای تولیدی محصولات نهایی زنجیره فولاد، ارزش افزوده و اشتغال بیشتری برای کشور ایجاد شده و از محل صادرات این محصولات ارز آوری بیشتری نسبت به مواد اولیه عاید کشور عزیزمان خواهد شد.</p>		

<p>در این راستا شیوه نامه ای از سوی معاون اقتصادی رئیس جمهور در راستای ساماندهی عرضه و تقاضای زنجیره فولاد در تاریخ ۹۹/۰۸/۲۸ ابلاغ شد که بر خلاف روند نزولی قیمت فولاد در بازار، پس از ابلاغ این شیوه نامه، شاهد افزایش قیمت انواع محصولات زنجیره فولاد بودیم. چرا که دستورالعمل های صادره بدون در نظر گرفتن شرایط واقعی بازار و تولید صادر و ابلاغ می شوند و در مرحله عملیاتی، بازار را با تنش جدی مواجه می سازند.</p> <p>از این رو این موضوع از سوی انجمن فولاد استان در جلسه فوق العاده شورا و کارگروه ویژه طرح موضوع شد و مقرر گردید جلسه کارگروه کارشناسی برای بررسی دقیق شیوه نامه تشکیل و موضوع در جلسه آتی شورا مطرح گردد.</p>	
<p>رئوس ایرادات و اشکالات:</p> <p>۱. مقایسه قیمت های تولید داخل با قیمت های جهانی، به دلیل ارزان بودن مواد اولیه، یارانه های انرژی و حقوق کارگر و دیگر هزینه های سربار منطقی نمی باشد.</p> <p>۲. تولید بر اساس محاسبات ریالی و فروش بر پایه قیمت های جهانی (منطقه CIS) منطقی نمی باشد.</p> <p>۳. ورود شرکت های صوری در بورس کالا باعث افزایش قیمت محصولات در بورس می شود.</p> <p>۴. عدم توجه به فروش محصولات نوردی به دلیل عدم وجود خریدار در بورس.</p> <p>۳. مشتریان صنایع فولادساز، واحدهای تولیدی هستند و امکان خرید از بورس کالا را دارند. لیکن مشتریان محصولات تولیدی نوردی مصرف کننده نهایی می باشد و تمامی مصرف کنندگان امکان خرید از بورس کالا را ندارند.</p> <p>۴. برخی از تولیدات واحدهای نوردی به صورت سفارشی می باشند و امکان عرضه در بورس را ندارند.</p> <p>۵. باعنایت به اینکه برای صادرات محصولات پایین دستی، تعرفه تعریف شده است و محصولات صنایع بالا دستی بدون تعرفه می باشد، لذا این سیاست باعث توسعه خام فروشی و ایجاد اشتغال و ارزش افزوده برای کشورهای وارد کننده این محصولات می باشد.</p>	<p>ایرادات و مشکلات مطروحه</p>
<p>این موضوع در دو جلسه کارگروه ویژه شورا (با حضور معاونین وزارت صمت، مسئولین استانی و بخش خصوصی) و جلسه کارگروه تخصصی شورای استان (با حضور نمایندگان سازمان صمت و انجمن فولاد استان) طرح موضوع شد. در دومین کارگروه تمامی مواد این شیوه نامه بررسی و کارشناس گردید و مقرر شد، پیشنهادات کارگروه در جلسه آتی شورا طرح موضوع و در صورت تایید به دفتر اقتصادی و حقوقی ریاست جمهوری و وزارت صمت ارسال گردد.</p>	<p>جمع بندی جلسه کارگروه (کارشناسی) به تاریخ ۹۹/۱۰/۱۳</p> <p>۹۹/۱۰/۱۸</p>
<p>پیشنهاد اصلاح برخی از مواد این شیوه نامه در فایل پیوست</p>	<p>پیشنهادات</p>
<p>۱. شیوه نامه ساماندهی عرضه و تقاضای زنجیره فولاد شماره ۹۷۵۴۴ مورخ ۹۹/۰۸/۲۸؛</p> <p>۲. دستورالعمل های کارگروه تنشیم بازار برای ورق های فولادی؛</p> <p>۳. دستورالعمل عرضه و تقاضای محصولات فولادی.</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>

پیشنویس پیشنهادی شیوه نامه ساماندهی عرضه و تقاضای زنجیره فولاد شماره ۹۷۵۴۴ مورخ ۹۹/۰۸/۲۸

ردیف	متن ماده	ایراد	پیشنهاد
۱	ماده (۱) - قیمت پایه: ضریبی از قیمت منطقه ای شمش و محصولات فولادی در آخرین هفته ماه میلادی قبل از ماه عرضه محصول در بورس کالا که در نشریه متال بولتن منتشر می شود.	با توجه به اینکه قیمت مواد اولیه، هزینه های انرژی و حقوق کارگر و دیگر هزینه های سربار برای واحدهای تولیدی داخل با ریال محاسبه می گردد، لیکن استفاده از قیمت های جهانی برای تولیدات فولادی منطقی نمی باشد.	ماده (۱) - قیمت پایه: بر اساس قیمت گذاری کالاهای تولید داخل، توسط سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان تعیین می شود.
۲	ماده (۲) قیمت ها در بورس کالا به شکل رقابتی تعیین می شود و قیمت پایه این محصولات به شرح جدول پیوست خواهد بود. الف) قیمت های پایه - قیمت پایه شمش: ۸۰ درصد قیمت منطقه CIS با تسعیر نرخ نیما؛ - قیمت پایه اسلب: ۸۰ درصد قیمت منطقه CIS با تسعیر نرخ نیما؛ - قیمت پایه میلگرد: ۸۰ درصد قیمت منطقه CIS با تسعیر نرخ نیما؛ قیمت پایه تیر آهن ۱ و تیر آهن H: به ترتیب معادل ۴ درصد و ۷ درصد بالاتر از قیمت پایه میلگرد؛ قیمت پایه ورق گرم: ۸۰ درصد قیمت منطقه CIS با تسعیر نرخ نیما؛ قیمت پایه ورق سرد: ۸۰ درصد قیمت منطقه CIS با تسعیر نرخ نیما؛ ب) در صورت عدم معامله ۵۰٪ محصولات عرضه شده در سه عرضه متوالی، قیمت های پایه در عرضه های بعدی ۵٪ کاهش می یابد.	- مقایسه قیمت تولیدات داخل با قیمت های جهانی، به دلیل ارزان بودن مواد اولیه، هزینه های انرژی و حقوق کارگر و دیگر هزینه های سربار منطقی نمی باشد. - تولید با ریال و فروش با قیمت جهانی منطقی نمی باشد. - هنگامیکه هزینه های تولید بر اساس قیمت های جهانی پرداخت شد، استفاده از قیمت های جهانی منطقی و صحیح خواهد بود. - ورود شرکت های صوری در بورس کالا باعث افزایش قیمت در بورس می شود. - عدم توجه به فواصل شهرهای واحدهای تولید فولاد و نورد باعث متضرر شدن برخی از واحدهای نوردی می گردد. - عدم توجه به فروش محصولات نوردی به دلیل عدم وجود خریدار	الف) قیمت های پایه قیمت های پایه تمامی محصولات فولادی بر اساس قیمت گذاری کالاهای تولید داخل توسط سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان تعیین می شود. ب) پیشنهاد حذف این تبصره

<p>ماده ۳) وزارت صمت (واحدهای ستادی و سازمان های استانی) مکلف است، ظرفیت واقعی و مقادیر نیاز واقعی کلیه واحدهای تولیدی را بر حسب صورت های مالی حسابرسی شده تعیین و در سامانه بهین یاب اقدام نماید.</p>		<p>ماده ۳) وزارت صمت (واحدهای ستادی و سازمان های استانی) مکلف است ظرف ۲ ماه از ابلاغ این شیوه نامه نسبت به اصلاح ظرفیت ها و تعیین مقادیر نیاز واقعی کلیه واحدهای تولیدی در سامانه بهین یاب اقدام نماید.</p>	۳
<p>ماده ۸) کلیه واحدهای فعال فولاد شامل شمش، اسلب و انواع ورق مکلفند، محصولات تولیدی خود را طبق برنامه هفتگی، جهت فروش داخلی در بورس عرضه نمایند. هرگونه فروش خارج از بورس ممنوع و به منزله فروش خارج از شبکه محسوب می گردد.</p> <p>کلیه واحدهای فعال مقاطع طویل (میلگرد، تیرآهن، نبشی و ناودانی) مکلفند، ۶۰ درصد از محصولات تولید شده که مواد اولیه آن از بورس خریداری شده است، در بورس عرضه نمایند و مابقی محصولات تولیدی خود را در بازار کارخانه با قیمت کشف شده در بورس به مصرف کنندگان نهایی عرضه نمایند.</p> <p>تبصره: کلیه واحدهای زنجیره فولاد مکلفند سه بار در هفته محصولات خود را در بازار بورس عرضه نمایند.</p>	<p>- مشتریان صنایع فولادساز واحدهای تولیدی هستند و امکان خرید از بورس کالا را دارند. لیکن مشتریان محصولات تولیدی نوردی مصرف کننده نهایی می باشد و تمامی مصرف کنندگان امکان خرید از بورس کالا را ندارند.</p> <p>- برخی از تولیدات واحدهای نوردی به صورت سفارشی می باشد و امکان عرضه در بورس ندارد.</p>	<p>ماده ۸) کلیه واحدهای فعال در زنجیره فولاد شامل شمش، اسلب، انواع ورق و مقاطع طویل (میلگرد، تیرآهن، نبشی و ناودانی) مکلفند، محصولات تولیدی خود را طبق برنامه هفتگی، جهت فروش داخلی در بورس کالا عرضه نمایند. هرگونه فروش خارج از بورس ممنوع و به منزله فروش خارج از شبکه محسوب می گردد.</p> <p>تبصره: وزارت صمت مکلف است برنامه منظم مقادیر عرضه هفتگی در بورس کالا را برای هر واحد تولیدی به صورت سه ماه یکبار تهیه و ابلاغ نماید.</p>	۴
<p>ماده ۱۰) کلیه خریداران شمش، اسلب و ورق گرم مکلفند، حداقل تا سه هفته بعد از نهایی شدن معامله، نسبت به عرضه محصولات خود در بورس کالا اقدام نمایند. در صورت عدم عرضه محصول، کد بورسی واحد تعلیق و اجازه معامله مجدد صادر نخواهد شد.</p>	<p>در این مرحله امکان ابطال معامله وجود ندارد.</p>	<p>ماده ۱۰) کلیه خریداران شمش، اسلب و ورق گرم مکلفند در اولین عرضه بعد از نهایی شدن معامله، مطابق برنامه اعلامی وزارت صمت، نسبت به عرضه محصولات خود در بورس کالا اقدام نمایند. زمان تحویل برای هر محصول و نوع قرارداد بر اساس نظر وزارت صمت تعیین می شود. در صورت عدم عرضه محصول، معامله ابطال و تحویل مواد اولیه مجاز نمی باشد.</p>	۵
<p>ماده ۱۲) سیاست دولت در زنجیره فولاد، افزایش ارزش افزوده و صادرات زنجیره فولاد کشور، با شرط تامین مواد اولیه مورد نیاز</p>	<p>باعنایت به اینکه صادرات محصولات پایین دستی تعرفه تعریف شده است و محصولات صنایع بالا دستی بدون تعرفه می باشد، لذا</p>	<p>ماده ۱۲) سیاست دولت در زنجیره فولاد، افزایش ارزش افزوده و صادرات زنجیره فولاد کشور، همزمان با اطمینان از تامین مواد اولیه</p>	

<p>صنایع پایین دستی و رعایت برنامه اعلامی در بورس کالا است.</p> <p>تبصره ۲: به منظور جلوگیری از خام فروشی و تکمیل ظرفیت های خالی صنایع پایین دستی و توسعه صادرات با ارزش افزوده، وزارت صمت مکلف است، برای محصولات صنایع بالادستی عوارض تعیین نماید و برای محصولات پایین با اطمینان از تامین داخل و شرط برگشت ارز حاصل از صادرات، مشوق های صادراتی پیشبینی نماید.</p>	<p>این سیاست باعث توسعه خام فروشی و ایجاد اشتغال و ارزش افزوده برای کشورهای دیگر می باشد.</p>	<p>مورد نیاز صنایع پایین دستی و رعایت برنامه اعلامی در بورس کالا است.</p> <p>تبصره ۱: صادرات محصولات زنجیره فولاد، منوط به عرضه هفتگی در بورس کالا مطابق مفاد ماده (۸) می باشند.</p> <p>تبصره ۲: به منظور جلوگیری از خام فروشی و تکمیل ظرفیت های خالی صنایع پایین دستی (مقاطع طویل فولادی)، وزارت صمت مکلف است به نحوی برنامه ریزی نماید که در سال جاری نسبت به سال ۱۳۹۸ حداقل ۲۰ درصد از صادرات شمش توسط محصولات فولادی جایگزین گردد.</p>	<p>۶</p>
---	---	--	----------